

Zaß Latweeschu lauschu draugs.

1837. 30. Septbr.

39ta lappa.

Zai nakti, ohtrai Oktober nahkocht, mehnefs atkal pilnigi aptumfchofees.

Ram patihk, fcho aptumfchoschanu raudficht, lai labbi leek wehrâ, fo kalenderis mahza, kurrâ minuut fahfchotees.

Zaunas sinnaß.

Zs Pehterburges. No Wofnefenskes pilsfehtas augsti zeenigi Reiseri lihds ar zittéem fawu mihlu weefu brauze us D-deffas pilsfehtu pee melnas juhvas. Pahri deenas tur kawejufchees, ffohblas, nabbagu nammus un zittus frohna nammus pahrraudfidami, 9ta Septbr. ar ugguns fuggi pa juhru dewahs us zittu leelu Kreewu pilsfehtu tanni pafchâ juhmallâ, us Se-wa sto-pol; bet pirms tur atnahze, wehl juhâ pahrraudfija fawus karrâ-kuggus, kas tadeht turpatt bija fapulzinajufchees.

Zif ahtri ir masa fahdscha warr palikt par leetu pilsfehtu, to mums ta weeta mahza, fur Reisers fchai gaddâ fawu karrâ-spehku pahrraudfija. Zo Wofnefenske wehl pehrnâ gaddâ, Nowember-mehnefi, kad tikke nospreests tur fanahkt, bija lohti masa fahdscha tanni Kreewu semmes mallâ, fo fawz Jaun-Kreewu-semmi; bet nu pehz teem pahri mehnefscheem tur ne tikween jau brangs pils preeksch pafcheem Reiserem irr usbuhwehts, bet arri 200 leeli plaschi nammi, weena leela istaba preeksch balleem 240 pehdas garrumâ un 90 pehdas platcumâ, un 4 mafakas istabas preeksch maltitehm. Arri brihnum' leels dahrs jau gattaws; tur 60,000 kohkus dehstija. An nu lai lassitajs wehl dohma, kâ fchahs jaunus pilsfehtas preekschâ pahri werstes garrumâ to karrâ-wihru teltis blakku blakkam stahweja, tad laikam drufzin nojehgs, zif jauki tur fcho gaddu buhs isffattijees.

Zs Rihges. 5ta September te Jehkab' basnizâ zeenigs kandidahts Schah tikke eefwehtihes par Zirses un Wellanes draudschu mahzitaju.

Pagahjufchâ neddelâ, no treschdeenas lihds peektdeenai, bija Rihges rahtswalfts mahzitajeem fawa leela fanahkchana. — Widsemmes mahzitaji arri fchai waffarâ Walkâ, kâ jau zittôs gaddôs, bija fanahkufchi. — Kursemes mahzitaji atkal Jelgawâ bija fapulzinajufchees.

Aliswinnâ trefschdeenâ Latweeschu wallodas draugeem fawa fanahfchana te bija Rihgâ.

Is Sprantschu semmes. Pa to walsti, fo fauz U-wehne, dsihwo taggad wejs wihrs; tas ne ween pats irr neredfigs, bet no winna 8 dehleem 6 arri irr bes gaismas; weens no scheem apsewojahs un luh? tam arri jau peez neredfigi behrni. Ak tawas behdas!

Is Entenderu semmes. Zittâ pafauls mallâ pee laudim tif leelu nabbadfibu jau ne warr atrast, ne kâ Jhru, Skottu un Entenderu semme. Bet kad turpretti isklaufinajam, jif aplam dauds naudas wehl paschi tee nabbagi tannis semmes woi istehre, woi sakrahj, tad ne warram isbrihnotees. Jhru semme nabbagi ikkatâ gaddâ 48,000,000 fudr. rubl. tif par rudsu brandwihnu, un Entenderu semme wairak kâ 140 millionus fudr. rublus par kaddiku brandwihnu istehre. Taf Entenderu semme arri darba-laudis ifgaddâ lihds 180 millionus fudr. rublu pataupa un eeleef krahfchanas lahds. — Wet woi tas wifs sijnajahs us nabbadfibu? — Sinnams jitteem bads, jitteem mantas pa pilnam; jitteem atkal weenâ deenâ naw fo bahst murte, ohtâ pilnas galwinas.

Is Egiptes semmes. Dauds un daschadas mohkas wezds laifds nabbagu Israelliteri tanni semme irr iszeetufchi, bet ne warram fazzijt wis, woi tahs mohkas ne wehl leelakas effoht, fo tur taggad pascheem Egiptereem no paschu fawu waldineeku puffes usleek. Naw gan, ka winnus bads jau mehrde, un ka ar wiffadeem warras darbeem winneem tahs dohschanas preeksch scha gadda isfpeede, dsenn winnus arri nupatt, lai jau ir preeksch nahkama gadda ismaksâ wiffu. Daschâ zeemâ eefehdse zilwekus karstds krahfnds, lai isteiz, fur fawu naudu flehpufchi. — Raug, nelaimiga ta semme, fur likkumi naw, bet laimigitee laudis, kas appaksch kristigeem waldneekem dsihwo!

Is Seemel-Amerikas. Ne jif tahl no tas pilsfehkas, fo fauz Pihladelpia, Grâ Juhlî karrâ-kuggi laide uhdeni, kas taggad gan tas wiffleelakais buhs pafaulê. Lihds schim pee Entenderem atradde to wiffleelaku; tam mehrs bij pa wirsu 244 pehdas un pa appakschu 170 pehdas un 10 tullus garumâ; waijadseja tam paschâ karrâ arri 875 wihri, kam katram faws darbs woi pee sehgeleem un stubra, woi pee teem fimts leeleem schaujameem gabbaleem, kas woi bija eekschâ, woi wirsû. Wehl leelaks irr tas kuggis, fo taggad Amerikaneri few usbuhwejuschi. Schim mehrs irr pa wirsu 247 pehdas un pa appakschu 195 pehdas un 6 tullus garumâ; un mastu kohli wiffi irr 283 pehdas augstumâ. Jif wihri waijadsehs, scho kuggi karrâ paschâ waldiht, to wehl ne isfkaitija. Ak, kâ brihnischki un jauki buhs isfkaitijeas, kad schis tahds warren? leels nams no tahm stekkehun, kurren wirsû winnu bija taifijufchi gattawu, lehnitam nostihdeja uhdeni.

Drohshs zilweks paschu spohku uswarreja.

Kahdâ fahdschâ Wahysemme gabje muishas zelsch pahr kesterâ tihrumu un arri taifni pahr kapsehtu. Kad pawassarâ un ruddent zelli zaur leetu palikke

flikti, tad laudis pah'r tihrumu braukdami, arween zekku isbrauze jo plattaku un tihrumu jo schauraku. Pa deenu Festeris, to redsedams, gan stunaja palihdsehtees: daschu iskuhle, zittu nokihleja un tà sawu tihrumu raudsija fargoh't. Bet pa nakti winsch ne warreja us zekku stahweht, un kaut gan schkehrschus un ehrfschkus stahdija preekschâ, tatschu dauds ne palihdseja, jo no rihta wifs bij nopohstih'ts un tihrums isbrauk'ts. — Bet us reis wairs ne weens nakti pah'r tihrumu ne brauze; jau tik kâ saule nogahje, ne weenu us to zekku ne redseja, tà, ka Festeris warreja bes behdahm gulleht. Jo laudis sahje daudsinaht, ka kapsehtâ iknakt's spoh'ts jeb Fehms rahdotees, kas zilwekus aplam baidoh't. Dauds apleezinaja, ka paschi ar sawahm azzim to redsejusch'i un pats Festeris, kas teescham mahnu-tizzigs ne bija un tahdas bahbu pasakkas ne mas ne tizzeja, kaut gan winnam sawa tihruma deht par labbu bij', fazzija, ka winsch ne par kahdu maksu nakti eetu pah'r kapsehtu, jo winsch ne warroht leegt, ka pats winn' neddel no muischas nah'dams redsejis, ka leels, garsch, balts Fehms, kapsehtas widdû stahwedams, itt kâ waidejis, un no tam schis tà nobihjees, un — Deewam pateizis, ka weffels pahrnahzis. — Tâ pagahje dascha neddela un Fehms arween laudis baidija, tà, ka ne weens wairs ne araddahs, kas scho zekku nakti staigaja. — Gaddijahs zittâ wakkarâ pascham pagasta wezzakam, prah'tigam wihram, kas muischâ wehli nokawejees, pa scho zekku us mahjahm eet. Gan zitti laudis, gan pats gudrais frohdsineeks ne tahwe eet, fazzidami, ka Fehms winnam kâ zah'tam kaktu lausfischoh't un ka dauds labbaki effoh't drohschâ weeta pee sinnameem zilwekeem buht. Bet drohschs wihrs atbildeja: "Es pats ar sawahm azzim wehl ne ko ne esmu redsejis un tapehz kauschu plahpaschanu ne tizzu; es gribbu us Deewu palandamees drohschi eet. Ja tas Fehms man nahks wirfû, tad man diwi roh'kas irr, kas wehl no ne weena zilweka ne bihjahs; — un kad winnam fauli un meefas irr, tad man teescham bailes naw." — To fazzijis, winsch nehme sawu zeppuri un gahje pa durwin ahrâ. Mehness gaischi spihdeja un gan driht pussnaktis jau bija. Pee kapsehtas nahzis, tas apnehmehs drohschi zauri eet. Jau dascham melnam krusam bij' gaxam gahjis un sahje pats pee sewim dohmah't, ka wairs gan ne ko ne dabbuschoht redseht; bet — us johni winsch dsird, itt kâ winnam pakkat waid. Agreesees, winsch eeranga garru baltu Fehmu, kas itt kâ no kappâ iszeldamees, winnam nahk pakkat. Lehnam un weenteefigi winsch eet sawu zekku prohjam. Lehnam un arween waidedams Fehms nahk pakkat, kameht teef lihds oh'reem kapsehtas wahrteem; bet tē wihrs atgreeschahs pretti, Fere Fehmu, kas ar baltu palagu apfedsees, pee krusim, un jufdams, ka tas fits bij' un wehl kappam ne peederreja, tas eefahk winnu ar ohrru roh'ku kull, bet ais palaga ne warreja redseht, fur sitte, tapehz nabbagam Fehman sitteni bij' ja - sanemm, kâ tee kritte. Labbi peekuffis, laide wihrs Fehmu wallâ un gahje sawu zekku meerigi prohjam. — Ohtrâ rihtâ winnam gaddijahs, kahdas waijad'sibas deht, pee Festeri eet, bet schis bij' flims un gulleja gultâ, gihmis tam bija pilns no sillahm un melnahm simehm un azzis pawiffam aistuh'kuschas. No kam tas gan buhs gaddijees? — Lubk', schis bij'

tas pats Fehms jeb spohks bijis, — fo pagasta wezzafajs tik drohschi iskuhtis. —
Ne bihstees aplam; bet laid' arri zitta zilweka tihrumu meerà. D. St—m.

Kas ja darra ar dahrsa kohkeem, kad apfuhnojahs.

Katrs prahrigs dahrsneeks gan sinnahs, ka tahs fuhnas, kas us daschu
kohku misu aug, kohkeem teef par leelu skahdi; jo winnas augdamas kohkeem
aplam atrauj dauds fullu, fo scheem pascheem waijaga, un zaur to Napjumu,
kas appaksch fuhnu saknitehm sawelkajs, misa paleef mihtsta un kohks pats drihs
sahf puht. Tapehz waijaga pee laika tahs fuhnas no saweem dahrsa kohkeem
nokassih; bet ar sinnu, ka misu ne maita. Wisslabbaki isdahsees sawus kohkus
atkal dabbuht glihtus, kad pehz leetus lihshanas ar stipru, bet ne affu kohzinu
tahs fuhnas nokassih, jo ta Napjas winnas jo weeglaki schkirsees noht, bet
kad wehl faufas, tad misu drihs eebrahsch. (G. E.)

• M e l a i m e s a u g l i .

Weens strahdneeks few par leelu preeku
No tehwa laukus dabbuja,
Dohs apfehjis schis wihrs pahrleeku
Us labbu gaisu zerreja;
Bet ak! peepeschi winna sehja
Ar sneegu tikke apklahta,
Un ta no salnas ta no wehja
Pa brihscheem gauschi pahrnemta.

Kad sneegs us winna laukeem kritte,
Un wissu druwu glabbaja,
Kad winnam sawa prahsta schlitte,
Ta tikschohr gluschi pohstita.
Tapehz winsch skummigs bij un brehze:
"Es esmu wolti publesees;
Gan manna firds no preeka lehze,
Bet nu mans sehjums pohsta ees!"

So dsirdejis weens kaiminsch fauze:
"Mans draugs, ne effi noskummis!
Jau dasch, kas sawas behdas fauze,
Irr besprahrtigi kurnejis;

Tapehz to mahzibu tew dohdu,
No tew buhs sawa firdi speest:
Das Debbes-tehws warr few par gehdu
Ir breefmibas us labbu geeest.

Naug', tawi nikni eenaidneeki
Deef seemas-laita nahweti;
Zaur winneem wissi tawi preeki
Us laukeem buhtu sudduschi.
Bet taggad tawi brangi lauki,
Kur fukkaini un tahrpi bij,
Dahs augligi un lohti jauki,
Un no teem ne tiks maitati."

Al! kaut jel, kad bes wainas zeescham,
Ne kristum leela skummiba!
Jo tahda nelaimè klust teescham
Pehz galla laimè pahrwehrsta.
Kad behdas effam, leeki draugi
Ne wairs pee mums irr redsami;
Ta labbi laudis un arr' skangi
Deef lehti no mums pashti. B.

Rihds 28. September pee Rihges irr atnahkusch 1094 fuggi un aisbraukusch 997.

Drihw drifkeht. No juhrmallas-gubernementu augstas waldishanas pusses:

Dr. C. E. Napier sky.